

HALVVEISRAPPORT 1.7.2014 for prosjekt «Landsbyen Flisa»

ÅSNES KOMMUNE

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Innledning og mål	side 1
2. Satsningsområder	side 1
3. Igangsatt og gjennomført	side 2
4. Referater og mediedekning	side 3
5. Økonomi	side 4
6. Prioriteringer framover	side 4

1. Innledning og mål

Bakgrunn

Prosjektet «Landsbyen Flisa» er et viktig ledd i realiseringen av kommuneplan strategisk handlingsdel for Åsnes. Forprosjektet ble gjennomført i 2012, og kommunestyret innvilget «landsbystatus» i august samme år. Denne rapporten tar primært for seg hovedprosjektet, som 1. juli i år var kommet halvveis i gjennomføringen. Prosjektet avsluttes 31.12.2015. Målet er at innen den tid skal «varige tiltak» som er satt i gang driftes i grendene og oppfølging/videre kontakt innlemmes i ordinær driftsorganisasjon.

Prosjekt mål

Målsettinger i kommuneplan som er omformet til hovedmål i prosjektplan for landsbysatsningen:

- Innbyggernes behov settes i fokus for kommunal oppgaveløsning
- Positive endringer i innbyggernes omtale og beskrivelse av Åsnes og Landsbyen
- Omdømmebygging – økt tilflytting og redusert fraflytting
- Nettverksbygging, kompetanseheving og -overføring «i alle ledd»
- Kommunen må være pådriver for gode/trygge/flere arbeidsplasser

Basert på Hedmark fylkeskommunes mål om 220.000 innbyggere i Hedmark i 2020, ble «8.000 i 2020» satt som kvantitativt «drømmemål» for befolkningsutviklingen i Åsnes kommunes.

2. Satsningsområder

GRENDEUTVIKLING frivillighet og medvirkning	MERKEVAREBYGGING trivsel og omdømme
VIDEREUTVIKLE FLISA handel og «indre liv»	INFORMASJON kommunikasjon og skilting

Andre prosjektområder som må lykkes for at tiltakene samlet skal oppnå tilstrekkelig positiv synergi:

Ungt Entreprenørskaps satsing i Glåmdalsregionen, regional arbeidsplassutvikling, Solør Næringshages holdningsendringsprosjekt, Finnskogen Kultur- og Naturpark, folkehelse tiltak, arrangementsutvikling og omtale i sosiale medier, foruten tilsvarende eller bedre eksterne rammebetingelser.

Viktigste faktor for bosetting er fortsatt jobb – ikke nødvendigvis på bostedet, men i bostedsregionen.

3. Igangsatt og gjennomført

A. GRENDEUTVIKLING – frivillighet og medvirkning

Landsbyråd

48 personer deltok 31. januar 2013 på Landsbyråd i Hof samfunnshus. 25. april 2013 ble det gjennomført Landsbyråd for ungdom på Åsnes ungdomsskole med tett oppunder 100 deltakere.

Det er ikke gjennomført Landsbyråd siden (men en rekke grenderåd). Neste Landsbyråd: 6. november.

Grenderåd

Aktivisering av grendesamfunnene i Åsnes ses på som det viktigste delprosjektet i landsbyprosjektet. Sist vinter ble det etablert fem Grenderåd i Åsnes, hhv. Arneberg (øst), Hof Vestre, Flisa, Gjesåsen og Åsnes Finnskog. I forkant av den formelle etableringen hadde vi i mai-juni 2013 arealplanen ute på høring i grendene. Deretter ble ressurspersoner i lag og foreninger samlet, for å bidra til mobilisering og etablering av grenderådene.

I alle fem kretsene foregikk Grenderåds-etableringen over to kvelder med minst to ukers mellomrom. Det første som «tiltaksverksted», der alle kom med forslag til lokale tiltak, for så å velge hvilket tiltak de selv vil være med å gjennomføre. Andre kveld ble det valgt styre og fastsatt hvordan det videre arbeidet med tiltakene best kan struktureres.

Hele 320 personer deltok på grenderåd i denne perioden. Totalt er det satt i gang 40 ulike tiltak, som samlet skal bidra til økt trivsel, utvikling og tilflytting i Åsnes. Økolandsbygd og spennende planer for aldershemmet i Hof, Familiepark på Flisa, strandpromenade fra Flissundet til Nergrenda, opprusting av flere skianlegg/-løypenett, 4G-utbygging i grendene og koordinering av lokale markedsføringstiltak, er blant tiltakene det nå jobbes iherdig med i grenderådenes tiltaksgrupper.

Flertallet av de 40 tiltakene er påbegynt. De er av veldig ulik karakter, omfang og varighet, men alle de fem grenderådene har dratt i gang minst fem tiltak som vi sammen har blitt enig om at bør være gjennomførbare, som var et av kriteriene for å få «såpenger».

Mellom grenderådsmøtene har styret i grenderådene «pådriveransvaret» og utgjør «navet» mellom kommunen og innbyggerne.

Bearlag

Konseptutvikling og etablering av «bearlagene» er ikke påbegynt ennå. Styringsgruppa for landsbyprosjektet har bedt om at dette arbeidet kommer i gang høsten 2014.

B. VIDEREUTVIKLE FLISA – handel og «indre liv»

For Handelssenteret Flisa ble utviklings- og samarbeidsprosessen fra 2012 videreført på foreningens medlemsmøte i januar og september 2013. Det deltok 17 handelsstandsmedlemmer på siste møte.

Vårens planlagte steds- og mulighetsanalyse av Flisa sentrum er i samråd med tekniske tjenester og overenstemmelse med Hedmark fylkeskommune utsatt inntil 1 år. Dette er et viktig og stort tiltak der bred involvering og tilstrekkelig ressurser må til både i planlegging, gjennomføring og oppfølging.

C. MERKEVAREBYGGING – trivsel og omdømme

I mai i år ble fotokonkurransen #MittÅsnes satt i gang. Hovedsiden er www.mittasnes.no, men bilder kan også lastes opp via Instagram. Derfra overføres automatisk bilder med emneknaggen (hashtag) #MittÅsnes. Det er også opprettet Facebook-side, for å spre informasjon og få mer oppmerksomhet.

Formålet er todelt; få gode bilder som vi kan bruke i profileringen av Åsnes, samtidig som vi bygger tilhørighet/stolthet og positiv kjennskap til Åsnes. Suksess her bidrar positivt til Åsnes' omdømme.

Fotokonkurransen #MittÅsnes «selger» Åsnes på en positiv måte – også ut over kommunegrensa.

Utforming av landsbylogo og skilting av «Landsbyen Flisa» ble ikke prioritert første driftsår.

D. KOMPETANSE – oppbygging og utveksling

Kompetanseheving og -spredning er et viktig mål både internt og i grendene. I nært samarbeid med Hedmark fylkeskommune ble det i juni 2013 gjennomført «utviklingsverksted» i Åsnes. Kommunens rolle og evne som utviklingsaktør var tema. Synliggjøring, egenrefleksjon og oppfølging var stikkord.

Under høringsrunden av arealplan i grendene var de fleste av virksomhetslederne med som «gode hjelpere» ved bordene. Prosessansvarlig for første grendemøte (grendeverksted) var varaordfører, mens prosjektleder var ansvarlig for neste (valg og struktur). Deretter har de fem styrelederne hatt ansvar for både styremøter og grenderåd. Tiltaksgruppene har valgt sine kontaktpersoner, som også må legge fram status etc. i grendemøter.

Det er opprettet god kontakt mellom prosjektleder og Ungdomsrådet i Åsnes, bl.a. for å få etablert «Ung i Åsnes» på Facebook. I en periode uten fast «voksenkontakt» i kommuneorganisasjonen ble også Unge Arrangører gitt noe praktisk støtte før og under et avsluttende LUK-seminar for unge og i forkant av årets ungdomskonsert under Solørmart'n.

Sammen med Åsnes Opplæringscenter ble det 1. halvår 2013 gjennomført et gratis grunnleggende norskopplæringskurs for arbeidsinnvandrere bosatt i Åsnes. Hvis interessen er tilstrekkelig igangsettes et tilsvarende kurs i høst. Deretter et det planlagt et videregående kurs i norsk og samfunnsfag.

For landsbyene i Norge gjennomføres det nettverkssamling på Flisa 4. og 5. september 2014. Dokka og Ringeby har tidligere gjennomført slike arrangementer. I samarbeid med fylkeskommunen er det også opprettet et lokalt nettverk for de fire LUK-kommunene i Glåmdalsregionen, som er Eidskog, Flisa, Kongsvinger og Nord-Odalen.

4. Referater og mediedekning

Det skrives oppsummering fra landsbyråd og grenderåd, som sendes deltakerne, samt at referatene legges på www.asnes.kommune.no/landsbyenflisa.

Lokalavisenes omtale av landsbyprosjektet har hele tiden vært veldig bra. Det har også vært fler korte innslag i Solørradioen og intervju med prosjektleder i NRK H/O. Distriktssenteret og Hedmark fylkeskommune har også skrevet om Landsbyen Flisa. Førstnevnte er det modent for at følges opp.

Mediedekning, fotokonkurransen #MittÅsnes, Solør Næringshages frokostforedrag Flætt hemmat og andre initiativtakeres små og store «stunts» påvirker solungers stolthet og Solørs omdømme positivt.

5. Økonomi

Avklart finansiering i hele prosjektperioden var en viktig oppgave ved oppstart av hovedprosjektet. Et halvt års tid inn i hovedprosjektperioden var finansiering ut prosjektperioden på plass. Fra KMD og Hedmark fylkeskommune er det totalt bevilget kr 1.650.000,- i LUK- og Bolyst-midler til prosjektet.

Av tilskuddene er 1 million kroner budsjettert til lokalt initierte grendetiltak i perioden 2013-2015, mens kr 150.000,- er knyttet til steds- og mulighetsanalysen av Flisa sentrum.

Det er forutsatt 50 % egenandel til stedsanalysene. Tildelte og kommunalt bevilgede midler er ikke tilstrekkelig til å kunne gjennomføre alle tiltakene som er planlagt, så flere tiltaksgrupper jobber det iherdig med å finne andre mulige finansieringskilder.

Utskrift av regnskap pr 01.07.2014 for 1251 Landsbyen Flisa hovedprosjektet (alle tall i tusen):

Kto.	1251 LANDSBYEN FLISA HOVEDPROSJEKT	Bud 2013	Res 2013	Bud 2014	Res 2014*	Budsjett HITTIL	Resultat HITTIL
10..	Prosjektledelse inkl. sosial utgifter	718	603	724	325	1442	928
11..	Gjennomføring av grendemøter inkl. materiell	135	111	356	62	491	173
12..	Utstyr, inventar og bistand	0	21	493	5	493	26
14..	Overføringer tilskudd og utenfor MVA-loven	100	11	610	12	710	23
15..	Finansutgifter bundet fond	0	819	0	0	0	819
	SUM UTGIFTER	953	1566	2183	404	3136	1970
16..	Salgs- og leieinntekter	0	0	0	0	0	0
17..	Refusjon fra staten og fylkeskommunen	-300	-960	-760	-12	-1060	-972
19..	Bruk av bundet fondsinntekt	0	0	-819	0	-819	0
	SUM INNTEKTER	-300	-960	-1579	-12	-1879	-972
	NTO. RESULTAT					1257	998

Totalbudsjettet er tilpasset gjeldende finansieringsplan og dermed lavere enn opprinnelig budsjettert. Ambisjonsnivå er tilpasset situasjon. Årsaken til at det er brukt uforholdsmessig lite tiltakspenger i grendene, er at betingelsene for utbetaling av «såpenger» ikke ble klare før i sommer, slik at de første utbetalingene skjer i august 2014, mens «tiltakspenger» til større grendetiltak utlyses først til høsten.

6. Prioriteringer framover

A. GRENDEUTVIKLING – frivillighet og medvirkning

Prosjektplanen for landsbysatsningen spenner over et veldig bredt felt. Styringsgruppa har bedt om at prosjektleder i høst har hovedfokus på gjennomføring av grendeutviklingsprogrammet. I tillegg må fotokonkurransen #MittÅsnes følges opp. Den bidrar til økt stolthet for bostedskommunen, profilerer Åsnes ut over kommunegrensa (omdømmebygging) og gi oss mange gode bilder til bruk i profileringsmateriell framover.

Landsbyråd

Det har ikke vært avholdt Landsbyråd siden (men en rekke grenderåd). Planleggingen av Landsbyrådet 2014 er i gang, og blir i nye Rådhuskinoen 6. november. Landsbyråd skal være en åpen, inkluderende og inspirerende arena, der også de som ikke har vært på grenderåd eller med i en av tiltaksgruppene er velkommen.

Grenderåd

Økt samhold og trivsel, mer positiv og i «villet» utvikling, og dermed økt Bolyst både blant innbyggere, tilbakeflyttere og andre innflyttergrupper er det overordnede målet for grendeutviklingsprogrammet.

Halvveis i prosjektperioden anses denne viktige delen av grendeutviklingsprogrammet å være i rute.

Hvor mange av de 40 lokale tiltakene som blir gjennomført vil avhenge av bl.a. videre oppfølging og finansiering, men allerede i høst ligger det an til at flere blir ferdig med sine tiltaksoppgaver.

En liten «håndbok» for grenderådene kan med fordel lages før prosjektperioden er over. Ved å samle maler, kontaktpersoner, vedtekter, kriterier, tiltak og møtereferater etc. i en «må-vite-bok» blir det mye enklere både å gjennomføre og overta styreverv eller påta seg oppgaver i grendene. Maler og rutinebeskrivelser vil sikre at fastsatte rutiner og systemer blir fulgt videre.

Bearlag

Bearlagkonseptet utviklet i samarbeid med grenderådet, Frivilligsentralen og relevante virksomheter, kanskje også NAV. Dersom det f.eks. etableres et «mobilt eldresenter» innenfor hjemmetjenesten, vil det være et positivt tiltak det er naturlig å involvere landsbyprosjektet og grenderådene i.

Det legges opp til «testkjøring» av bearlag-konseptet i en av grendene. Potensialet antas å være stort, men frivillighet og behovsforståelse må være i fokus og godt forankret under utvikling og iverksetting av slike innsatsteam/arbeidslag.

Andre tiltak

Innbyggerundersøkelse som var tenkt gjennomført som «nullpunktundersøkelse» ved oppstart av hovedprosjektet ble ikke gjennomført, men det hindrer oss ikke i å gjennomføre planlagte undersøkelser høsten 2015, inkludert spørsmål om forbedringer/opplevde endringer.

KMD har gjennom Hedmark fylkeskommune gitt økonomisk støtte til kulturbasert utviklingsarbeid for LUK-nettverket i Glåmdalsregionen. En studietur der problemstilling/tema er forankret i kommunenes planarbeid/prosjektsatsing og hvor ungdom og gjerne innvandrere medvirker i prosessen. Inspirasjon og økt kompetanse skal være viktige effekter av satsningen. Tema, tid og sted er ikke avgjort pr d.d.

B. VIDEREUTVIKLE FLISA – handel og «indre liv»

Steds- og mulighetsanalysen av Flisa sentrum vil gi oss en systematisk beskrivelse av muligheter, begrensninger og handlingsrom – fra historiske fakta og verdier til framtidige muligheter. Målet er å få en godt vurdert og bredt forankret «plattform» for mer konkrete utviklingsplanen. Det er viktig at det ikke «tar av helt», men at det sikres bred involvering av fra både barn/unge, handelsstand og andre interessenter.

C. MERKEVAREBYGGING – trivsel og omdømme

Åsnes' omdømme og stolthet over å være solung virker absolutt å være «på rett vei» igjen, og det skyldes ikke bare tiltak iverksatt i landsbyprosjektet, men summen av ulike trender og tiltak.

I fotokonkurransen #MittÅsnes håper vi å få inn 1.000 bilder, og det kom inn hele 390 på to måneder. Østlendingen har allerede betegnet fotokonkurransen som «en suksess» og lover god mediedekning også videre. Fotokonkurransen fortsetter ut 2014 med månedlige avstemninger. Hovedpremien er

fotokurs med Morten Krogvold. Hovedpremien deles ut på Bjerkely folkehøyskole i januar 2015.

Logosymbol for «Landsbyen Flisa» vurderes utarbeidet i forkant av Landsbyrådet 6. november i år.

Skilting langs innfartsveiene og i Flisa sentrum krever godkjenning fra Statens vegvesen. Den kan ta tid å få på plass, så det må planlegges strategisk og avsettes tid til det i framdriftsplan.

Det er planlagt og satt i gang mange gode aktivitetstilbud og folkehelseiltak den senere tid, både i og utenfor grenderådene, hvor det kan være behov for å koordinere bl.a. skilting.

D. KOMPETANSE – oppbygging og utveksling

Læring og kompetanseoverføring er viktig også i grendene. Kompetansespredning og videre læring vil være en viktig del av den videre oppfølgingen i grendene. For å sikre nødvendig økonomikunnskap til regnskapsføring i alle grenderådene, tilbys de som har behov for det et grunnleggende økonomikurs. Økonomikurset starter 1. september 2014 og arrangeres gjennom Solør Næringshage.

Interessen for norskkurs for arbeidsinnvandrere er stor og tilbakemeldingene fra arbeidsgivere gode. Det starter nytt norskopplæringskurs 2. september i år. Deretter blir det et videregående kurs i norsk og samfunnsfag, om interessen er stor nok. Kursene er beregnet på arbeidsinnvandrere innenfor EØS, som faller utenfor ordinær rett til norskopplæring. Flere av dem som gikk språkkurs i vår, har allerede fått fast arbeid i distriktet. Tiltaket bidrar til at familien (mor og barn) flytter etter mannen, og barna integreres bedre i skole og nærmiljø som følge av at foreldrene forstår litt norsk. Så langt har eller skal 35-40 personer gjennomføre norskkurset ved Åsnes Opplæringscenter, som står for gjennomføringen.

For landsbyene i Norge gjennomføres det nettverkssamling på Flisa 4. og 5. september 2014. Dokka og Ringebu har tidligere stått for disse arrangementene.

I samarbeid med fylkeskommunen er det også opprettet lokalt nettverk for de fire LUK-kommunene i Glåmdalsregionen, som er Eidskog, Flisa, Kongsvinger og Nord-Odalen.

Sluttrapport

I prosjektplan for «Landsbyen Flisa» er det lagt opp til at det leveres sluttrapport fra hovedprosjektet i august 2015, slik at det blir tilstrekkelig tid til evaluering og beslutning om eventuell videre drift – og i så fall; i hvilken form. Målet er innlemmelse i kommunens ordinær driftsorganisasjon og at grenderådene fungerer selvstendig.

Flisa, 26.08.2014 Øistein Wien